
Commissie van Deskundigen Grondwaterwet

Jaarverslag 2005

Jaarverslag 2005

Commissie van Deskundigen Grondwaterwet

Secretariaat: Herman Gorterstraat 5
Postbus 20021
3502 LA Utrecht
tel: 030-275 66 00
fax: 030-275 69 99

INHOUD

Inhoud	Voorwoord	5
	Taak en samenstelling commissie	7
	Ontwikkelingen	9
	Overzicht afgehandelde en in behandeling zijnde verzoeken om onderzoek	14
	Afgehandelde verzoeken om onderzoek	15
	In behandeling zijnde verzoeken om onderzoek	21
Bijlagen	Overzicht van de verzoeken om onderzoek in 2005.	
	Overzichtskaart van de projecten in 2005.	

Dit jaarverslag geeft in de eerste plaats inzicht in de door de Commissie van Deskundigen Grondwaterwet (CDG) in 2005 afgehandelde en in behandeling zijnde verzoeken om onderzoek naar schade die belanghebbenden menen te hebben geleden als gevolg van onttrekking/infiltratie van grondwater. Het aantal verzoeken om onderzoek blijkt de laatste jaren redelijk constant. In hoofdzaak gaat het om schade aan de landbouw en schade aan gebouwen.

Om haar werk goed te kunnen doen vindt de Commissie een aantal zaken van belang. De Commissie moet kunnen beschikken over voldoende goede gegevens. Met name bij bronbemalingen blijken nogal eens onvoldoende gegevens beschikbaar. Een positieve ontwikkeling is dat waterschappen, waterleidingmaatschappijen, provincies en gemeenten steeds vaker het initiatief nemen om gezamenlijk regionale geo-hydrologische modellen te ontwikkelen, waardoor de (grond)waterhuishouding steeds beter in beeld komt. Mits getoetst op onafhankelijkheid, betrouwbaarheid en geschiktheid lijken veel van deze modellen bruikbaar voor de Commissie.

In het kader van een 'kwaliteitsbeleid' vindt de Commissie het van groot belang dat zij in protocollen vastlegt hoe op een deskundige, onafhankelijke en betrouwbare wijze de adviezen tot stand komen. Daarbij is het zaak dat gebruik gemaakt wordt van de nieuwste en getoetste kennis over de effecten van veranderingen in de grondwatersituatie. Het ontwikkelen van een gedegen kwaliteitsbeleid is een speerpunt van de Commissie.

Tenslotte moet gememoreerd worden dat eind 2005 het wetsvoorstel voor de nieuwe Waterwet aan de Raad van State is verzonden voor advies. Bij de invoeringsregelgeving zal blijken op welke wijze het bevoegde gezag (provincies en waterschappen) gebruik zal (blijven) maken van één onafhankelijke commissie van deskundigen voor de afhandeling van schadezaken.

ir. A. Grijns, voorzitter

TAAK EN SAMENSTELLING COMMISSIE

De Commissie van Deskundigen Grondwaterwet (CDG) is op grond van artikel 37, lid 2, van de Grondwaterwet (Gww), ingesteld door de colleges van Gedeputeerde Staten van alle provincies.

De commissie heeft als taak het behandelen van de in het kader van art. 37, van de Gww, bij Gedeputeerde Staten van de betreffende provincie ingediende verzoeken om onderzoek naar schade door het onttrekken van grondwater of het infiltreren van water in de bodem met als doel het onttrekken van water, krachtens een vergunning als bedoeld in artikel 14, van de grondwaterwet. De commissie stelt een advies op aan partijen over de ondervanging of vergoeding van de schade dan wel over de overneming van de onroerende zaak in het geval zij een causaliteit heeft vastgesteld tussen de onttrekking en de schade. Het secretariaat van de commissie is ondergebracht bij de Dienst Landelijk Gebied.

Op 31 december 2005 bestaat de commissie en secretariaat uit:

Voorzitter:	ir. A. Grijns	Plv. lid: ir. C.J. de Lange
Plv. voorzitter:	mr. G.J.M.M. Tax	Plv. lid: mr. J.J. van Zanten Jut
Lid:	ir. J. Kruizinga	Plv. lid: ing. H.J. Everts
Secretaris:	ir. W.P.C. Zeeman	Medewerker: G. Bakker
Plv. secretaris:	ir. J.M.M. Straathof	Medewerkster: ir. S. Klerks-Poppema

De commissie en het secretariaat vormen samen ook de Commissie Gebouwschade Alblasserwaard en Vijfheerenlanden, afgekort CGAV. Het Hoogheemraadschap van de Alblasserwaard en de Vijfheerenlanden, thans Waterschap Rivierenland, en Hydron Zuid-Holland, thans Oasen, hebben een overeenkomst gesloten om verzoeken om vergoeding van schade aan gebouwen gemeenschappelijk te behandelen in het gebied waar deze partijen samen werkzaam zijn. Binnen dit gebied kan sprake zijn van een samenloop van invloeden van enerzijds door het Waterschap geïnitieerde dijkversterkingen, peilaanpassingen en peilverlagingen en weg(re)constructies en anderzijds door het waterbedrijf geïnitieerde grondwateronttrekkingen.

De nieuwe Waterwet

De commissie heeft in 2005 de ontwikkelingen die leiden tot een nieuwe Waterwet met bijzondere belangstelling gevolgd. De Grondwaterwet is één van de wetten die onderdeel van deze wet uit gaat maken. Voor de positie en werkzaamheden van de commissie kan de nieuwe Waterwet consequenties hebben.

Begin augustus 2005 was het voorontwerp van de Waterwet gereed. De Waterwet moderniseert en integreert de bestaande regelgeving op het gebied van het waterbeheer. De Waterwet vervangt de volgende 8 wetten:

1. de Wet op de waterhuishouding
2. de Wet verontreiniging oppervlaktewateren
3. de Wet verontreiniging zeewater
4. de Grondwaterwet
5. de Wet droogmakerijen en indijkingen
6. de Wet op de waterkering
7. de Wet beheer rijkswaterstaatswerken
8. de Waterstaatswet 1990

In het voorontwerp van wet wordt het aspect nadeelcompensatie behandeld (art 9.21 t/m 9.23). Kern daarvan is dat bestaande schadevergoedingsregelingen zoveel mogelijk gestroomlijnd worden tot één regeling voor schadevergoeding. Het belangrijkste element van de voorgestelde regeling is vergelijkbaar met de huidige praktijk. Schade die redelijkerwijs niet of niet geheel ten laste van de benadeelde behoort te blijven en waarvan de vergoeding niet of niet op andere wijze voldoende is verzekerd, komt voor vergoeding in aanmerking.

Tevens zijn in het voorontwerp van wet, versie juli 2005, in de toelichting op het artikel over nadeelcompensatie en schadevergoeding nieuwe uitgangspunten voor verjaring en een definitie voor maatschappelijke risico's geformuleerd.

In het wetsvoorstel wordt geen verplichting voor het bevoegd gezag opgenomen om een commissie van deskundigen in te stellen, zoals thans geregeld in de Grondwaterwet. Het is aan het bevoegd gezag om zelf te bepalen op welke wijze hier invulling aan wordt gegeven.

Eind december 2005 is het wetsvoorstel voor de Waterwet aan de Raad van State toegestuurd met het verzoek om advies.

De Staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat wil in de loop van 2006 een wetsvoorstel voor de nieuwe waterwet indienen bij de Tweede Kamer. Vanaf 2006 wordt ook een Invoeringswet en de invoeringsregelgeving voorbereid die van belang is voor het goed functioneren van de wet.

Samenwerking België en Nederland Grensoverschrijdende Schade

Sinds november 2001 treft een werkgroep voorbereidingen voor de instelling van een Permanente Gemengde Schadecommissie voor de behandeling van grensoverschrijdende schade. De CDG is door de Minister van Verkeer en Waterstaat aangewezen als haar vertegenwoordiger.

In 2005 is de laatste hand gelegd aan de “spelregels” van de op te richten Commissie. Een taakbeschrijving en een huishoudelijk reglement zijn gereed gekomen. Ook de te hanteren juridische uitgangspunten zijn omschreven. Dit betrof in het bijzonder de te hanteren wettelijke rente en verjaringstermijnen.

Op technisch vlak is overeenstemming bereikt over de benodigde aanvullende grensoverschrijdende hydrologische modellering. Daarna is de voorbereiding voor aanbesteding van aanvullende technische berekeningen gestart. De Vlaamse counterpart AMINAL (Administratie Milieu-, Natuur-, Land- en Waterbeheer) heeft bevorderd dat de betrokken Vlaamse Vakminister de beleidslijn voor het concrete geval Luijksgestel-Lommel heeft goedgekeurd. De laatste fase is de definitieve goedkeuring door het hoogste Benelux-echelon.

Ingediende verzoeken

Het aantal verzoeken om onderzoek dat bij de CDG ieder jaar wordt ingediend is al jarenlang vrij constant. Het betreft jaarlijks enkele gevallen landbouwschade en 5 á 6 gevallen van gebouwschade. De tijdsbesteding per project varieert van 10 tot 80 dagen. De verwachting is dat het aantal verzoeken om onderzoek op korte termijn niet zal afnemen.

Een deel van het onderzoek volgt uit grondwaterstandverlaging als gevolg van een drinkwaterwinning. De verwachting is dat grondwater een belangrijke bron blijft voor de drinkwaterproductie. De verwachting is dan ook dat winningen nog uit zullen breiden, wellicht verplaatst zullen worden, en nieuwe winningen zullen worden ingericht. Deze veranderingen kunnen aanleiding zijn tot een herziening van bestaande schaderegelingen, dan wel tot nieuwe schaderegelingen.

Er zijn na 2003 geen verzoeken om bosschade meer ingediend. Wel is er een geval van wateroverlast als gevolg van infiltratie van grondwater aangemeld. De afgelopen jaren is slechts één ander geval van wateroverlast aangemeld.

Bij sommige projecten, waar een verzoek om onderzoek voor is ingediend, heeft al langere tijd overleg plaats heeft gevonden tussen de onttrekker(s) en de schadelijders, maar is het partijen niet gelukt om tot overeenstemming te komen. De schadelijder benadert vervolgens de provincie met het verzoek om de CDG in te schakelen voor bemiddeling.

Kwaliteitsbeleid

De CDG heeft als doelstelling te zorgen dat de advisering bij het regelen van schade als bedoeld in artikel 35 van de Grondwaterwet op deskundige, onafhankelijke, uniforme en betrouwbare wijze plaatsvindt. De werkwijze is erop gericht om aan deze doelstelling te voldoen, o.a. door het vastleggen van de werkwijze in protocollen en notities.

De CDG behandelt alle verzoeken om onderzoek naar schade volgens het protocol “behandeling verzoeken om onderzoek naar schade”. Om inhoudelijk ook op een uniforme wijze te adviseren worden algemene richtlijnen

geformuleerd. Wanneer een geactualiseerd overzicht of inzicht gewenst is, worden “notities” of een gedragslijn opgesteld.

De inhoud van de notities varieert sterk van protocol behandeling schadeverzoek, juridische uitgangspunten, tot bosschade. Deze notities zijn ter kennisgeving verzonden aan vertegenwoordigers van betrokken sectoren (onttrekkers of schadelijders) of instanties (opdrachtgevers, regelgevers).

De commissie concludeerde in 2004 dat de samenhang tussen de protocollen en notities en de wijze waarop een systematische beheersing ervan plaats kan vinden nog ontbreekt, en dat een meer gefundeerd, gericht en geborgd systeem van kwaliteitszorg op maat gewenst is.

In 2005 is een eerste invulling gegeven aan het kwaliteitsbeleid. De contour van het rapport over het kwaliteitsbeleid is zichtbaar. In het eerste hoofdstuk wordt de verantwoordelijkheid van de commissie beschreven. Onderwerpen daarbij zijn: wat zijn het beleid en wat zijn de doelstellingen van de commissie? Op welke manier wordt hier invulling aan gegeven? Hoe zijn de taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden verdeeld? In de andere hoofdstukken wordt ingegaan op het werkproces. Hoe verloopt het uitvoeren van een onderzoek en het opstellen van een advies? Hoe kunnen deze processen beheerst worden? Zijn hierbij documenten nodig? Zoja, hoe wordt er voor gezorgd dat de juiste documenten beschikbaar zijn? Hoe wordt de deskundigheid beheerst?

Er is niet voor gekozen om een ISO gecertificeerd kwaliteitsmanagement-systeem op te zetten. De belangrijkste reden voor de commissie om een kwaliteitsbeleid op te zetten is om de genoemde doelstellingen te bereiken, namelijk om op deskundige, onafhankelijke, uniforme en betrouwbare wijze te adviseren.

HELP – 2005

Voor het berekenen van de opbrengstverandering maakt de commissie gebruik van de zogenaamde TCGB tabel. Deze tabel is in 1990 opgesteld door de voorganger van de CDG, de technische commissie grondwaterbeheer (TCGB). Deze tabel is te zien als een verfijning van HELP-tabel. HELP staat voor Herziening Evaluatiemethode LandbouwProjecten.

Rondom de HELP-tabel vinden er momenteel ontwikkelingen plaats.

De commissie volgt deze ontwikkelingen en draagt er zorg voor dat de berekeningen van de opbrengstverandering volgens de huidige inzichten zijn uitgevoerd. Hieronder zijn de huidige ontwikkelingen nader uitgewerkt.

Waternood is een methode die als leidraad wordt gebruikt voor het ontwerp en beheer van waterhuishoudkundige infrastructuur in het regionale waterbeheer. De STOWA (Stichting Toegepast Onderzoek Waterbeheer) ondersteunt deze methode via het Waternoodinstrumentarium waarmee de doelrealisatie van grondgebruikfuncties kan worden bepaald als essentiële informatie om een GGOR (Gewenste Grond- en Oppervlaktewater Regiem) te bepalen. In de eerste versie van het Waternood-instrumentarium (2002) zijn ten behoeve van het bepalen van de doelrealisatie Landbouw de zogenaamde HELP-tabellen geautomatiseerd. De op dat moment geldende tabellen zijn daarbij continu gemaakt. Deze tabellen beperken zich tot twee ‘gewassen’, bouwland en grasland.

Alterra en Expertisecentrum-LNV hebben in 2002 voor 14 gewassen op 12

bodemgroepen een variant op de HELP-tabellen opgesteld, de zogenaamde Huinink-Brouwer tabellen (HB-tabellen). Vanuit de behoefte om deze HB-tabellen te implementeren in het Waternoodinstrumentarium heeft Stowa HELP- en HB-tabellen gecombineerd tot de zogenoemde HELP-2005-tabellen. De HELP 2005 tabellen geven de opbrengstdepressies voor wateroverlast en verdroging voor bijna alle mogelijke combinaties van 72 bodemtypen en 14 gewassen. In juni 2005 is de HELP-2005 tabel door de STOWA uitgebracht.

De HELP-2005 heeft dezelfde beperkingen als de eraan ten grondslag liggende HELP- en HB-tabellen. Beide tabellen zijn ontwikkeld voor regionale toe-passing, en zij doen alleen uitspraken over gemiddelde omstandigheden. Door Alterra is inmiddels het instrument 'Waterpas' ontwikkeld, dat veel beperkingen van de HELP-2005 zal kunnen wegnemen. 'Waterpas' is echter nog niet operationeel.

Ontwikkeling regionale geo-hydrologische modellen

Waterschappen, waterleidingmaatschappijen, provincies en gemeenten nemen steeds vaker het initiatief om gezamenlijk het grondwater in kaart te brengen. In het beheersgebied van Waterschap Regge en Dinkel, het gebied van integraal waterbeheer Terwisscha en in Noord Brabant zijn al integrale, regionale grondwatermodellen opgesteld. Eind 2005 is een samenwerkingsovereenkomst getekend tussen de partijen in Noord Nederland om gezamenlijk een grondwaterinstrumentarium te ontwikkelen. Voor de advisering door de CDG is het een goede ontwikkeling dat er steeds meer informatie en betere benaderingen van de geohydrologische situatie beschikbaar komen.

Een aandachtspunt is de onafhankelijkheid van de grote regionale geohydrologische modellen. De schadeveroorzakers zijn in een aantal projecten ook de eigenaren of medeopstellers van de geo-hydrologische modellen. De CDG heeft als doel om deskundig en onafhankelijk advies uit te brengen. In het kader van het kwaliteitsbeleid is de vraag gesteld of de beschikbare modellen onafhankelijk zijn. De CDG toetst of het te gebruiken regionale model algemeen geaccepteerd en volgens de recente inzichten opgesteld en gevalideerd is. Bovendien toetst de CDG de in- en output van het model. De modeluitkomsten, die vaak een voorspellend karakter hebben, verifieert de CDG met in het veld gemeten stijghoogtegegevens.

Beschikbaarheid meetgegevens bronbemalingen

In het jaarverslag 2003/2004 bracht de commissie de problematiek onder de aandacht van de beschikbaarheid van onvoldoende meetgegevens om de invloed van een bronbemaling vast te stellen. Vaak gaat het daarbij om bronbemalingen, waarvoor alleen een registratieplicht geldt. Het al dan niet aanwezig zijn van een causaal verband tussen bronbemaling en schade is dan moeilijk aantoonbaar. In 2005 heeft de CDG in een brief aan de provincies deze problematiek onder de aandacht gebracht. Alleen de provincie Gelderland heeft gereageerd op dit pleidooi. De provincie heeft toegezegd dat dit pleidooi bij de actualisering van de Grondwaterverordening Gelderland uit 1997 onderwerp van bespreking zal zijn. Het aspect van de handhaafbaarheid en de optie om de grens waarboven een vergunning verplicht is aan te passen zullen worden meegenomen.

**Jurisprudentie
Peilverlaging en
natuurlijke
maaiveldsdaling**

In het verslagjaar 2005 zijn er door de Rechter geen zaken behandeld waar een advies van de CDG voor is opgesteld. Nagegaan is of er in 2005 jurisprudentie is gekomen met voor het werkgebied van de CDG relevante uitspraken.

De vraag of schade door een peilverlaging die slechts compensatie is voor een natuurlijke maaiveldsdaling in aanmerking komt voor schadevergoeding past daarbinnen. In sommige projecten is er een samenloop van grondwateronttrekkingen en peilaanpassingen of peilverlagingen en moet de CDG vaststellen welk deel van de schade toe te rekenen is aan de grondwateronttrekking.

Op 16 november 2005 heeft de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State uitspraak gedaan in een geschil tussen de verenigde vergadering van het hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard (hierna: de VVH) de verweerder enerzijds en bewoners van Bergambacht, appellanten anderzijds. De Afdeling heeft eerder overwogen in de uitspraak van 9 augustus 1996 dat schade ten gevolge van peilaanpassingen die noodzakelijk zijn vanwege de natuurlijke daling van het maaiveld tot het normale maatschappelijke risico behoren. Het peilbesluit van 29 november 1995 behelst een zodanige peilaanpassing. De VVH heeft de schade die verzoekers stellen te hebben geleden vanwege dit peilbesluit dan ook terecht voor hun rekening gelaten, nu deze behoort tot het normaal maatschappelijk risico. In deze casus ging het om peilverlaging in het kader van een peilbesluit, dus een rechtmatige overheidsdaad.

OVERZICHT AFGEHANDELDE EN IN BEHANDELING ZIJNDE VERZOeken OM ONDERZOEK

In de bijlage is een overzicht gegeven van de verzoeken om onderzoek die de commissie in 2005 in behandeling heeft. Deze lijst bevat ook de projecten die zijn afgehandeld in 2005. De locaties van de betreffende projecten staan op een kaart aangegeven.

In 2005 had de CDG 34 projecten in behandeling, waarvan één project landbouw- en gebouwschade omvatte. Er zijn voor 7 nieuwe projecten verzoeken om advies ontvangen en 10 projecten zijn afgehandeld. Voor de in behandeling zijnde projecten zijn daarnaast nog verzoeken van nieuwe belanghebbers binnengekomen, de zogenaamde nagekomen verzoeken. Dit zijn voor twee landbouwschade projecten 5 nagekomen verzoeken, en 2 nagekomen verzoeken voor gebouwschade naar aanleiding van het bouwrijp maken van een bedrijventerrein. Eén en ander is in onderstaande tabel samengevat.

Type schade	Afgehandeld of in behandeling in 2005	In behandeling op 31 december 2004	Binnengekomen in 2005	Afgehandeld in 2005	In behandeling op 31 december 2005
Landbouw	14	12	2	2	12
Gebouw	14	10	4	6	8
Bos	6	6		2	4
Wateroverlast	1		1		1
Totaal*	35	28	7	10	25

* Een project is twee keer meegeteld omdat het een geval van landbouw- en gebouwschade betreft.

De 10 afgehandelde projecten worden in het hoofdstuk afgehandelde projecten beschreven.

In het hoofdstuk in behandeling zijnde verzoeken komen, in het kort de in behandeling zijnde projecten aan de orde.

AFGEHANDELDE VERZOEKEN OM ONDERZOEK

De 10 projecten die in de verslagperiode (nagenoeg) zijn afgehandeld worden in dit hoofdstuk belicht.

DRENTHE

Beilen (03.002)

Bij brief van 21 juni 2005 bracht de commissie advies uit betreffende de landbouwschade te Beilen veroorzaakt door een tweetal onttrekkers. Gedeputeerde Staten van Drenthe hadden de commissie gevraagd om het destijds door IWACO verrichte onderzoek verder uit te werken en af te handelen. In haar advies komt de commissie tot de conclusie dat alle 8 landbouwers waarvoor een schadeberekening is uitgevoerd, schade ondervinden van de twee grondwateronttrekkingen te Beilen. Noch van de betrokken landbouwers, noch van de twee onttrekkers zijn bedenkingen ontvangen tegen het advies. Het advies is daarmee door partijen aanvaard. De taak van de commissie met betrekking tot dit verzoek om onderzoek is beëindigd.

GELDERLAND

Bosschade

In augustus 1999 heeft de commissie 12 verzoeken om onderzoek naar boschade ontvangen. Omdat de commissie op dat moment nog niet beschikte over een goed en adequaat instrumentarium, heeft zij een Werkgroep Bos-, Natuur- en Landschapsschade ingesteld. De werkgroep heeft de diverse schadeaspecten en beschikbare methodieken in kaart gebracht en in 2002 een werkwijze gepresenteerd, die kan dienen als protocol voor de behandeling van verzoeken om onderzoek naar boschade. Daarnaast heeft de commissie in samenwerking met Alterra groeigrafieken voor bomen ontwikkeld.

De verzoeken zijn in de afgelopen periode per cluster behandeld. De reden voor deze aanpak is om de ontwikkelde methodieken per cluster in de praktijk te testen.

Hengelo ('t Klooster) (05.011)

Bij brief van 22 augustus 2005 bracht de commissie advies uit inzake eventuele boschade aan een landgoed te Zelhem als gevolg van een grondwateronttrekking te Hengelo (Gld). De commissie komt hierin tot de conclusie, dat als gevolg van de grondwateronttrekking door de eigenaar schade is en wordt geleden aan het landgoed door een verminderde houtproductie. Binnen de termijn zijn geen bedenkingen ontvangen van partijen. Nadien heeft de onttrekker bedenkingen ingediend ten aanzien van de toedeling van de achtergrondverdroging in de vastgestelde schade. De bedenkingen vormden geen aanleiding voor de commissie om haar advies te wijzigen. De taak van de commissie met betrekking tot dit verzoek om onderzoek is beëindigd.

Apeldoorn/Eerbeek (05.006)

Op twee landgoederen te Loenen zou als gevolg van twee grondwateronttrekkingen het inkomen van het bosbedrijf nadelig worden beïnvloed. In

aanvullende informatie op het verzoek is aangegeven dat het met name gaat om vermindering van houtproductie en om ecologische schade (afname dopheide, toename pijpenstrootje en braam).

Bij brief van 15 december 2005 bracht de commissie het advies uit aan partijen. In het advies heeft de commissie aangegeven dat door de eigenaar van de landgoederen geen schade is en wordt geleden als gevolg van de grondwateronttrekkingen. De reden is dat ook zonder invloed van grondwateronttrekking sprake is van een hangwaterprofiel. Tegen dit advies zijn geen bedenkingen ontvangen. De taak van de commissie met betrekking tot dit verzoek om onderzoek is beëindigd.

Elst (05.013)

In het verzoek om onderzoek is de scheurvorming in de woning toegeschreven aan de in 2001 uitgevoerde bronbemaling ten behoeve van de bouw van een parkeergarage onder het appartementencomplex Eshofstaete. Op 23 mei 2005 heeft de commissie advies uitgebracht.

Op grond van haar onderzoek is de commissie van mening dat het zeer de vraag is of de minieme zakkingverschillen tot scheurvorming hebben geleid. Op basis van een visuele beoordeling en deskundigheid is het Adviesbureau voor bouwtechniek (ABT) van mening dat er geen causaal verband is tussen de bronbemaling en de waargenomen scheurvorming. Echter, deze conclusie behoeft enige nuancering gezien de volgende bevindingen:

- a) Ter plaatse, dan wel in de nabijheid van de woning, zijn door de ont-trekker geen waarnemingen gedaan (grondwaterstanden, hoogtemetingen, bodemopbouw);
- b) De beoordeling door ABT is voornamelijk van visuele aard en gebaseerd op expert judgement. Niet uitgesloten kan worden dat de opgetreden scheurvorming samenhang kan hebben met zakkingverschillen door de onttrekking;
- c) De woning dateert van 1922. Zeer waarschijnlijk is er sprake van een gemetselde fundering. Het is niet uit te sluiten dat de vervormingscapaciteit van deze oude fundering zeer beperkt tot nihil is en overschrijding daarvan als gevolg van zakkingverschillen tot scheurvorming kan leiden;
- d) De omvang van de berekende grondwaterstandverlaging in combinatie met mogelijke verschillen in bodemopbouw sluit het optreden van zakkingverschillen niet uit;
- e) Ten tijde van de bronbemaling, halverwege oktober 2001, is de scheurvorming geconstateerd. Op dat tijdstip komen naar de mening van de commissie geen andere mogelijke oorzaken in beeld.

Alles overziende en afwegende is de commissie van mening dat causaliteit tussen de opgetreden scheurvorming in de woning en de bronbemaling niet kan worden uitgesloten. De commissie vindt dan ook dat er onvoldoende basis is om de kosten van herstel van de scheurvorming voor belanghebbende te laten zijn. Ervan uitgaande dat zonder de bronbemaling de scheurvorming niet was opgetreden, is de commissie van mening dat de kosten van herstel van de scheurvorming geheel voor vergoeding in aanmerking komen. De commissie heeft de kosten van herstel van de scheurvorming voor de ont-trekker arbitrair bepaald.

Door partijen zijn geen bedenkingen tegen het advies ingediend. Op 23 juni

2005 heeft de commissie partijen bericht dat de taak van de commissie met betrekking tot het onderhavige verzoek om onderzoek is beëindigd.

Beuningen (05.014)

In oktober 2002 is de commissie verzocht om onderzoek uit te voeren naar de schade als gevolg van de onttrekking van grondwater ten behoeve van de uitbreiding van de nabijgelegen RWZI. In 2004 is met 4 belanghebbenden overeenstemming bereikt. Met de vijfde belanghebbende was nog overleg gaande tussen partijen. Ook met deze laatste belanghebbende heeft het Waterschap Rivierenland overeenstemming bereikt over een regeling van de schade.

Op 2 maart 2005 heeft de commissie partijen bericht het ingediende verzoek om onderzoek als afgehandeld te beschouwen.

Heteren (05.016)

Een inwoner van Valburg, gemeente Over-Betuwe, heeft GS bericht, dat hij schade aan zijn opstallen en erf ondervindt als gevolg van bodemdaling. Deze bodemdaling zou een gevolg zijn van de aanhoudende droogte en een dalend waterpeil in de rivier de Linge. Omdat de woning wellicht ook ligt in het invloedsgebied van een grondwateronttrekking hebben GS de schadeklacht mede op verzoek van belanghebbende in handen gesteld van de commissie. Op 31 maart 2005 heeft de commissie advies uitgebracht. In het advies heeft de commissie geconcludeerd dat de grondwateronttrekking in het 1e watervoerende pakket bij de woning een verlaging van de stijghoogte veroorzaakt van maximaal 20 cm. De freatische grondwaterstand is hooguit enkele centimeters verlaagd. Omdat deze verlagingen al geruime tijd optreden, kan de recente schade niet aan de grondwateronttrekking worden toegeschreven. In het advies heeft de commissie nog een verwijzing gemaakt naar de, op aangeven van belanghebbende, jaarlijks optredende bodemfluctuaties (tussen winter en zomer) en de droge zomer. Hierbij kan een grens zijn overschreden waarbij weer scheurvorming optreedt.

Door geen van de partijen zijn bedenkingen tegen het advies ingediend. Op 3 mei 2005 heeft de commissie partijen bericht dat haar taak ten aanzien van onderhavig verzoek is beëindigd.

UTRECHT

Werkhoven (06.003)

Door een eigenaar is, in verband met schade aan zijn woning en bedrijfsgebouwen, verzocht een schadeklacht in behandeling te nemen. De schade zou deels veroorzaakt zijn door de zandwinning voor de aanleg van een recreatieplas in Houten en deels veroorzaakt zijn door een bronbemaling ten behoeve van de bouw van het complex 'Het Domein' in Houten.

Op 11 januari 2005 heeft de commissie advies uitgebracht. De commissie is van mening dat de zandwinning en de bronbemaling geen dan wel een te verwaarlozen invloed op de grondwaterstand hebben gehad ter plaatse van de woning en bedrijfsgebouwen. De scheurvorming, met name opgetreden in de woning, kan hier niet aan worden toegeschreven.

De scheurvorming in de woning is zeer ernstig en zodanig dat verzekering van de woning niet meer mogelijk is. Gezien de ernst van de scheurvorming heeft de commissie nog een aanvullende analyse van de grondwaterstanden uitgevoerd. Hieruit bleek dat in de zomer van 2003 de grondwaterstand ge-

durende vier maanden als gevolg van klimatologische omstandigheden laag tot zeer laag is geweest. Dit heeft mogelijk geleid tot een verdere verschilzakking van het op stroken gefundeerde en onderkelderde gedeelte van de woning.

Namens belanghebbende zijn door een advocatenkantoor bedenkingen ingediend en toegelicht in een zitting gehouden op 4 mei 2005. De bedenkingen richten zich op de beschrijving van de vermeende schade en op het effect van de zandwinning en bronbemaling.

Naast schade aan de woning zou ook sprake zijn van volledig verzakte schuren en stallen, omgevallen stenen muren en noodwerkzaamheden om te voorkomen dat de stallen zouden instorten. Tijdens een veldbezoek is hiervan niets geconstateerd door het secretariaat. Noch op de zitting, noch na de zitting is deze bewering met foto's gestaafd. Voorts konden voor de nieuw te bouwen stal geen sonderinggegevens worden aangereikt. Op grond hiervan heeft de commissie geen aanleiding gezien de opstallen alsnog bij het onderzoek te betrekken.

Voor wat betreft het effect van zandwinning en bronbemaling zouden de lokale omstandigheden bij de woning zodanig afwijken van de door de commissie beschreven situatie dat het effect in werkelijkheid groter is geweest. Er zou sprake zijn van de aanwezigheid van een oude bedding/stroomgeul waardoor de grondwaterhuishouding gevoeliger is en de daling van de grondwaterstand op deze lokatie sterker.

De commissie heeft voor haar onderzoek gebruik gemaakt van onderzoeksrapporten en meetgegevens. Op basis van haar kennis en ervaring ziet zij geen redenen om te twijfelen aan de berekening van de effecten. Voor zover aanwezig zijn gemeten grondwaterstanden en open waterstanden in het onderzoek betrokken. Deze gegevens geven geen aanleiding tot twijfel.

Naar aanleiding van de zitting heeft de commissie nog nader onderzoek gedaan naar het grondwaterstandsverloop nabij de recreatieplas. Over de meetperiode van ongeveer 30 jaar was vanaf begin jaren negentig geen trendmatige daling te constateren in het diepe grondwater en in het ondiepe grondwater. Wel is geconcludeerd dat in 2003 de grondwaterstand langdurig (vanaf juli 2003 tot begin januari 2004) laag heeft gestaan. Dit kan worden toegeschreven aan de droge zomer van dat jaar.

De commissie heeft geen aanleiding gezien haar advies te wijzigen en heeft partijen op 26 juli 2005 bericht dat haar taak ten aanzien van onderhavig verzoek om onderzoek is beëindigd.

NOORD-HOLLAND

Limmen (07.005)

Door 8 eigenaren van woningen is melding gemaakt van schade aan hun woningen door scheurvorming. Belanghebbenden verzochten GS te controleren of de onttrekking van grondwater door een nabij gelegen bedrijf aan de daarvoor gestelde regels voldeed. GS hebben de schademelding opgevat als een verzoek om onderzoek door de commissie.

Op 11 januari 2005 heeft de commissie advies uitgebracht. Naar de mening van de commissie is geen sprake van enige verlaging van de freatische grondwaterstand en van de stijghoogte in het 1e watervoerend pakket. Van

een samendrukking van aanwezige veen- en kleilagen kan dan ook geen sprake zijn. Bovendien is geen (significante) wijziging in de onttrekkingshoeveelheden in de afgelopen 10 jaar opgetreden. Volgens de commissie is er geen causaal verband tussen de onttrekking en de scheurvorming. Alhoewel het niet aan de commissie is om antwoord te geven op de vraag 'wat is dan wel de oorzaak van de scheurvorming' kan gezegd worden dat de oorzaak waarschijnlijk moet worden gezocht in de verschillen in de funderingstypen tussen de woningen en de aanbouwen.

Belanghebbenden geven in een brief aan te willen onderzoeken of de bronbemaling bij de bouw van een kelder bij het bedrijf in 1987 een zodanig versturende werking heeft gehad op de ondergrond dat de huidige onttrekking wel verband houdt met de opgetreden schade. De financiële middelen ontbreken echter om bedoeld onderzoek gestalte te geven en daarmee deze bedenking te onderbouwen.

Op 31 maart 2005 heeft de commissie in haar advies ex. art 39, van de Grondwaterwet geconcludeerd dat de hydrologische invloed van de onttrekking ter plaatse van de woningen verwaarloosbaar is. Ongeacht de situatie van de ondergrond is schade als gevolg van voornoemde onttrekking om deze reden bij genoemde woningen uitgesloten. De commissie handhaaft daarom haar advies van 11 januari 2005 en heeft partijen bericht dat haar taak met betrekking tot de onderhavige verzoeken om onderzoek is beëindigd.

NOORD-BRABANT

Luijkgestel (10.016)

In oktober en november 2004 ontving de commissie van twee landbouwers een verzoek om onderzoek naar de gevolgen van een grondwateronttrekking te Luijkgestel en een grondwateronttrekking te Lommel (B). Bij brief bracht de commissie op 2 juni 2005 advies uit aan partijen.

Eén verzoek betrof een herziening van de schadeberekening voor een perceel. Het perceel is in de jaren 2002 en 2003 afgegraven, waardoor de hoogte van het maaiveld met circa 1,5 meter is verlaagd. In de oorspronkelijke situatie (voor afgraving) kwam het perceel niet voor een schadevergoeding in aanmerking, omdat het perceel in de onbeïnvloede situatie een zogenaamd hangwaterprofiel had. Door het maaiveld structureel te verlagen is er mogelijk geen sprake meer van een hangwaterprofiel. Naast dat de natuurlijke depressie hierdoor is verminderd, is er mogelijk nu wel invloed van de grondwateronttrekking. Echter, dit is veroorzaakt door eigen ingreep en nadat grondwateronttrekking al enige tijd heeft plaatsgevonden. Een eventuele schade kan dan ook niet aan de grondwateronttrekking worden toegeschreven.

Het tweede verzoek betreft een nagekomen verzoek om onderzoek. De commissie komt in haar advies tot de conclusie, dat door de landbouwer schade is en wordt geleden met betrekking tot gewasopbrengst en veedrenking. Noch van de twee landbouwers, noch van de onttrekker zijn bedenkingen tegen het advies ontvangen. Het advies wordt daarmee geacht te zijn aanvaard. De taak van de commissie met betrekking tot deze twee verzoeken om onderzoek is beëindigd.

**Eindhoven
(10.030)**

Door een eigenaresse van een woning is verzocht om een onderzoek door de commissie in verband met schade aan haar woning in de vorm van scheurvorming en klemmende deuren. De schade wordt toegeschreven aan een uitgevoerde bronbemaling ten behoeve van de rioolvervanging in het Vonderkwartier.

Op 8 augustus 2005 heeft de commissie advies uitgebracht. Naar de mening van de commissie is het niet waarschijnlijk dat de grondwaterstand ter plaatse van de achterzijde van de woning door de beperkte verlaging van de grondwaterstand in april is verlaagd tot beneden de in het verleden, veelal aan het eind van de zomer, laagst opgetreden grondwaterstand. Dit is een essentiële voorwaarde om tot een significante zakking van de bodem te komen.

Door het ontbreken van concrete metingen van de grondwaterstand, dan wel door het ontbreken van andere metingen (bouwkundige vastlegging, hoogtemeting) kan de conclusie dat geen sprake is van zakking van de grond vanwege de noodzakelijke aannamen niet in voldoende mate gefundeerd worden onderbouwd. Een mogelijke andere oorzaak voor de opgetreden schade kan ook niet worden geïdentificeerd. Op grond hiervan kan het niet worden uitgesloten dat de opgetreden schade toch een samenhang kan hebben met de rioolvervanging. Door de commissie is arbitrair een schadebedrag vastgesteld.

Door geen der partijen zijn bedenkingen ingediend. De taak van de commissie met betrekking tot onderhavig verzoek om onderzoek is beëindigd.

FRIESLAND

Terwisscha (02.003)

In 2004 zijn er 44 verzoeken om onderzoek in handen gesteld van de commissie. In 2005 zijn hier nog 8 verzoeken bijgekomen. Het totaal in behandeling zijnde verzoeken om onderzoek komt hiermee op 52. De verzoeken hebben deels betrekking op een herziening van de bestaande schaderegeling. Het overgrote deel betreft nieuwe verzoeken om onderzoek.

Uit recent hydrologisch onderzoek zou blijken dat het invloedsgebied van de grondwateronttrekking groter is dan uit eerdere hydrologische onderzoeken, die ten grondslag liggen aan de bestaande schaderegeling, naar voren is gekomen. Voordat een feitelijke berekening van de opbrengstverandering kan worden uitgevoerd is het wenselijk om de grote verschillen in uitkomsten te kunnen verklaren, alsmede om het meest aannemelijk invloedsgebied vast te stellen. Om deze vragen te beantwoorden heeft de Dienst Landelijk Gebied in opdracht van de commissie in 2005 de uitgevoerde hydrologische onderzoeken bestudeerd en geïnterpreteerd.

In het kader van dit onderzoek heeft DLG opdracht verleend aan Witteveen + Bos voor het berekenen van de freatische verlagingen bij een onttrekking van 6,5 miljoen m³ per jaar, overeenkomende met de huidige onttrekkingsomvang.

In augustus 2005 heeft DLG een rapport uitgebracht, getiteld "Waterwinning Terwisscha Hydrologisch onderzoek" 2005. In het rapport is geconcludeerd dat het door Witteveen + Bos berekende verlagingenpatroon het meest aannemelijk is, met dien verstande dat de verlagingen in de winter 25% kleiner zijn dan in de zomer. Dit resultaat en nog enkele relevante uitgangspunten voor een nieuwe schaderegeling zijn op 6 oktober 2005 met vertegenwoordigers van de landbouw en de onttrekker besproken. Naar aanleiding van deze bespreking bleek het, op verzoek van de landbouw, nog wenselijk een 4-tal gegevensbronnen te beoordelen.

Noord-Bergum (02.004)

In januari 2005 zijn ongeveer 100 verzoeken om onderzoek in handen gesteld van de commissie, in vervolg op het verzoek om onderzoek van november 2004. Wegens vermindering van de grondwateronttrekking heeft de onttrekker de landbouwers een nieuwe schaderegeling voorgelegd, zoals die door de provinciale Schadecommissie Fryslan is voorgesteld op basis van onderzoek van Witteveen+Bos. De verzoeken om onderzoek dragen dan ook het karakter van bedenkingen.

In de bedenkingen staan de nieuwe freatische verlagingen en de freatische grondwaterstand centraal. De commissie wil zich dan ook eerst hierover een mening vormen, alvorens tot een feitelijke beoordeling van de bedenkingen kan worden overgegaan.

DRENTHE

Emmen (03.004)

In juli 2005 ontving de commissie een verzoek om onderzoek van een landbouwer naar de schade als gevolg van de grondwateronttrekkingen te Emmen door een tweetal onttrekkers. Het betreft een nagekomen verzoek om onderzoek. In haar advies aan partijen komt de commissie tot de conclusie dat belanghebbende schade ondervindt met betrekking tot gewasopbrengst. Tegen dit advies zijn bedenkingen ingediend door één van de onttrekkers. De andere onttrekker en de landbouwer hebben geen bedenkingen ingediend, de procedure van de commissie tussen hen is afgerond.

De genoemde bedenkingen zijn eind december 2005 ontvangen. De basis van de bedenkingen vormt een onderzoek door Wageningen Universiteit in opdracht van de onttrekker en hebben betrekking op de berekening van de opbrengstdepressies met behulp van de TCGB-tabel.

OVERIJSEL

Weerselo (Lemselo) (04.20)

In augustus 2001 heeft de Gewestelijke Land- en Tuinbouw Organisatie namens de betrokken rechthebbenden in de omgeving van Weerselo een verzoek om onderzoek ingediend naar gewas- en veedrenkschade. Het betreft een verzoek om herziening van de schaderegeling uit 1972.

De basis voor de berekeningen is het grondwatermodel voor het beheersgebied van het Waterschap Regge en Dinkel, dat in 2004 beschikbaar is gekomen. Eind 2004 zijn de berekeningen van de GHG en de GLG, en de bijbehorende verlaging aangeleverd. De weergave door het model van de hydrologische situatie en de beïnvloeding door de waterwinning zijn in de werkgroep besproken, om te toetsen of de modelweergave de werkelijkheid juist benadert. Afgesproken is om op basis van deze modelberekening de opbrengstverandering te berekenen.

Holten (04.023)

In juli 2005 ontving de commissie het verzoek om de schaderegeling Holten te herzien. Voor de weergave van de geohydrologische situatie zal, evenals bij Weerselo, gebruik gemaakt worden van het grondwatermodel voor het beheersgebied van het Waterschap Regge en Dinkel. Het invloedsgebied van de waterwinning Holten heeft een overlap met de aangrenzende winningen dat als belangrijk aandachtspunt voor het vaststellen van het verlagingspatruon wordt meegenomen.

GELDERLAND

Boschade Cluster Veluwe

De verzoeken om onderzoek naar boschade zijn in de afgelopen periode per cluster behandeld. De laatste cluster is Cluster "Veluwe". Van dit cluster is het project Apeldoorn/Eerbeek (05.006) afgehandeld. De overige vier projecten in het cluster zijn een landgoed te Wenum-Wiesel (Apeldoorn/Amerfoortseweg), een landgoed te Beekbergen (Apeldoorn/Schalteberg), een landgoed te Oldebroek (Wezep/Epe) en een landgoed te Rheden (Rozendaal). De vier projecten zijn hieronder kort beschreven.

Apeldoorn (Amersfoortseweg) (05.007)

Als gevolg van een grondwateronttrekking te Apeldoorn zouden de bos- en graslandpercelen van het landgoed droogteschade ondervinden. In aanvullende informatie op het verzoek wordt aangegeven dat het met name gaat om vermindering van groei en vitaliteit van o.a. fijnspar en Amerikaanse eik en afname van natuurlijke verjonging. Op de weidegronden gaat het om verlaging van de grasproductiviteit. Alterra heeft in 2005 een bodemkundig-hydrologisch onderzoek uitgevoerd op de bos- en graslandpercelen van het landgoed. Voor de 4 projecten heeft de commissie een plan van aanpak en kosten begroting opgesteld.

Apeldoorn (Schalteberg) (05.008)

Als gevolg van een grondwateronttrekking te Apeldoorn zou het inkomen van het bosbedrijf nadelig worden beïnvloed. In aanvullende informatie op het verzoek wordt aangegeven dat het met name gaat om vermindering van houtproductie en om ecologische schade (verdroging vennen).

Oldebroek (Wezep)/Epe (05.009)

Als gevolg van grondwateronttrekkingen te Wezep en Epe zou het inkomen van het bosbedrijf nadelig worden beïnvloed. In aanvullende informatie op het verzoek wordt aangegeven dat het met name gaat om vermindering van houtproductie.

Rheden/Rozendaal (05.010)

Als gevolg van grondwateronttrekkingen te Rozendaal en Rheden zou het inkomen van het bosbedrijf nadelig worden beïnvloed. In aanvullende informatie op het verzoek wordt aangegeven dat het met name gaat om vermindering van houtproductie en om landschappelijke schade (veel oude bomen dood, peil in vijver verlaagd).

Neder-Betuwe (05.018)

Een eigenaar van een woning in Echteld, gemeente Neder-Betuwe heeft verzocht om een onderzoek door de commissie. De scheurvorming in de woning zou verband houden met bronbemalingen in de omgeving ten behoeve van het bouwrijp maken van het bedrijvenpark Medel te Tiel. In november en december 2005 zijn nog twee verzoeken om onderzoek ontvangen inzake deze bronbemalingen. De commissie heeft informatie opgevraagd en ontvangen, zowel bij de projectorganisatie als bij de provincie. Op het bedrijvenpark is sprake geweest van gefaseerde lang- en kortdurende bronbemaling op verschillende locaties. Tijdens een veldbezoek kreeg het secretariaat de indruk dat er nog bronbemaling plaatsvond. In dat geval wordt het zinnig geacht nog grondwater-

standen te meten voor het bepalen van de causaliteit. Dit temeer omdat zeer weinig gegevens zijn gemeten. De provincie heeft toegezegd alert te zijn op het verrichten van metingen mede in verband met behandeling van een alsnog ingediende vergunningaanvraag voor de bronbemalingen.

Epe (05.020)

De eigenaar van een kampeerboerderij heeft een verzoek om onderzoek ingediend in verband met het optreden van grondwateroverlast. In de kelder van een bedrijfspand staat, sinds enkele jaren, geregeld grondwater. Eén van de mogelijke oorzaken is de infiltratie van elders onttrokken grondwater. De provincie Gelderland heeft de commissie verzocht om een onderzoek in te stellen omtrent het oorzakelijk verband tussen de infiltratie enerzijds en schade aan de bedrijfspanden anderzijds.

ZUID-HOLLAND

Lexmond (08.010)

Een eigenaar van percelen grasland heeft verzocht om onderzoek door de commissie. Naar zijn mening ondervinden de percelen opbrengstschade als gevolg van grondwateronttrekking te Lexmond.

Rotterdam (08.011)

De Bewoners Vereniging Bovendijk en Overschiese Kleiweg (BVBO) te Rotterdam heeft verzocht om onderzoek door de commissie. Een soortgelijk verzoek is gedaan door Gemeente Rotterdam. De verzoeken hebben betrekking op vermeende schade aan woningen als gevolg van de grondwateronttrekking ten behoeve van de bouw van de Hoge Snelheidslijn (HSL) te Rotterdam.

Het onderling overleg tussen partijen is voortgezet. De HSL-organisatie heeft haar verantwoordelijkheid genomen voor wat betreft het vergoeden van de schade en wil niet wachten op de uitkomst van een discussie tussen verzekeringsmaatschappijen over de aansprakelijkheid.

Voor het treffen van regelingen is de commissie op ad hoc basis geconsulteerd. Van de BVBO is vernomen dat met een groot aantal eigenaren inmiddels een regeling is getroffen, ieder op basis van voor hem of haar moverende redenen.

De commissie wacht op de einduitkomst van het onderling overleg. Indien en voor zover met één of meerdere eigenaren geen overeenstemming wordt bereikt, zal zij zich buigen over de ter tafel liggende stukken voor wat betreft de eis tot schadevergoeding en het voorstel tot schadevergoeding. De causaliteitsvraag staat niet ter discussie.

Dordrecht (08.013)

In een aantal oudere stadswijken in Dordrecht is de fundering van honderden panden aangetast. Oorzaak is droogstand van de houten palen, waardoor deze zijn gaan rotten. Namens de Belangenvereniging Funderingsproblematiek (BVFP) in Dordrecht heeft een advocaat GS verzocht om de commissie een onderzoek te laten uitvoeren naar het mogelijke aandeel van grondwateronttrekkingen in het ontstaan van de schade.

In 2005 is uitgebreid onderzoek gedaan om na te gaan welke grondwateronttrekkingen relevant zijn in relatie tot de problematiek en wat de invloed

ervan is op de freatische grondwaterstand. De invloed is, waar mogelijk, geverifieerd met beschikbare grondwaterstanden. Aan het eind van het verslagjaar was het rapport in concept gereed.

Alphen a/d Rijn (08.014)

De eigenaar van een woning heeft, in verband met opgetreden schade aan zijn woning verzocht om onderzoek door de commissie. De schade zou veroorzaakt zijn door onttrekken van grondwater ten behoeve van de nieuwbouw van het appartementen- en theaterbioscoopcomplex Stadshart te Alphen a/d Rijn. Aan de betrokken partijen is verzocht om de relevante informatie aan de commissie te verstrekken.

NOORD-BRABANT

Oosterhout (10.023)

Op verzoek van 65 landbouwers onderzoekt de commissie de schade als gevolg van grondwateronttrekking. Alterra heeft in opdracht van de commissie in het voorlopig vastgestelde invloedsgebied een bodemkundig-hydrologisch onderzoek uitgevoerd op basis van een nieuw ontwikkelde methodiek. Bij deze nieuwe methodiek worden beschikbare grondwaterstanden ruimtelijk vertaald met behulp van statistische methoden en hoogtegegevens. De huidige situatie (met de invloed van de grondwateronttrekkingen) is met de gevolgde methodiek goed in kaart gebracht. Het voorlopig vastgestelde invloedsgebied bleek echter niet goed inpasbaar. De commissie heeft Alterra daarom opdracht gegeven om aanvullend met dezelfde methodiek de grondwaterstanden tijdens de zogenaamde COLN-periode (jaren '50) in kaart te brengen om een beeld te krijgen van de situatie zonder grondwateronttrekkingen.

Met de resultaten van genoemde en andere onderzoeken is de commissie uiteindelijk tot een freatisch verlagingenpatroon gekomen. De commissie vindt het vervolgens wenselijk om met partijen dit verlagingenpatroon te bespreken alvorens haar onderzoek voort te zetten.

Budel (10.026)

Ten behoeve van het onderzoek naar landbouwschade als gevolg van meerdere grondwateronttrekkingen te Budel en omgeving heeft NITG-TNO aanvullend verlagingsberekeningen uitgevoerd op basis van het zogenaamde "Waterdoelen-model". Verder heeft Alterra een verkennend bodemkundig-hydrologisch onderzoek langs een aantal raaien uitgevoerd in het invloedsgebied. De commissie kan met behulp van de resultaten van genoemde onderzoeken haar onderzoek vervolgen.

Vierlingsbeek (10.028)

In het kader van de herziening van de schaderegeling is door en in opdracht van de onttrekker een hydrologisch onderzoek uitgevoerd. De uitkomsten zullen voor de commissie als basis dienen voor de berekening van de effecten op de gewasopbrengst.

Lith (10.031)

De commissie ontving een verzoek om onderzoek van een landbouwer te Lith in verband met droogteschade aan de gewassen en schade door scheurvorming in de gebouwen. De schade wordt toegeschreven aan de grondwa-

**Bladel
(10.032)**

teronttrekking te Lith, in combinatie met de grote droogte in de zomer van 2003.

Namens een belanghebbende is door de Stichting Rechtsbijstand verzocht om onderzoek door de commissie. Belanghebbende heeft schade aan haar woning als gevolg van een grondwateronttrekking in de omgeving van haar huis. Er zijn geen concrete grondwateronttrekkingen genoemd. De commissie heeft een bronbemaling geïdentificeerd. De onttrekker heeft in mei 2005 de commissie bericht dat zijn verzekeringsmaatschappij in overleg is met belanghebbende inzake compensatie van de schade. De commissie heeft vervolgens tot nader order haar onderzoek opgeschort.

Nadat de commissie had vernomen dat de door partijen ingeschakelde bureaus tot overeenstemming waren gekomen, heeft de commissie partijen bericht het verzoek om onderzoek als ingetrokken te beschouwen. Door belanghebbende is vervolgens te kennen gegeven het niet eens te zijn met het vastgestelde schadebedrag. Door de commissie is het onderzoek weer opgestart.

**'s-Hertogenbosch
(10.034)**

De eigenaar van een woning heeft, in verband met opgetreden schade aan zijn woning en garage verzocht om onderzoek door de commissie. Gedeputeerde staten van Noord Brabant hebben dit verzoek in juli 2005 in handen gesteld van de commissie. De schade zou veroorzaakt zijn door het onttrekken van grondwater ten behoeve van de nieuwbouw van een appartementencomplex. Aan de betrokken partijen is verzocht om de relevante informatie aan de commissie te verstrekken.

**Uden
(10.035)**

In november 2005 ontving de commissie een verzoek om onderzoek van een belanghebbende naar schade aan zijn woning als gevolg van een bronbemaling aan de Heinsbergenstraat te Uden. Aan de betrokken partij is verzocht om de relevante informatie aan de commissie te verstrekken.

**Vinkel
(10.036)**

De commissie ontving in december 2005 een verzoek om onderzoek van een landbouwer te Vinkel naar droogteschade aan zijn asperges. De schade wordt toegeschreven aan de tijdelijke onttrekking ten behoeve van de aanleg van een fietstunnel.

LIMBURG

**Maastricht
(11.004)**

De commissie ontving een verzoek om onderzoek van de eigenaar van een tuinbouwbedrijf te Maastricht in verband met schade door verdroging. De schade wordt toegeschreven aan een verlaging van de grondwaterstand door bemaling van de mergelgroeve in de St. Pietersberg.

OVERZICHT VAN DE VERZOEKEN OM ONDERZOEK IN 2005.

Projectnaam	project-nummer	nummer verzoek	aantal belanghebbenden	soort schade*)	datum ontvangst	datum advies	datum hoorzitting	datum eindbericht	opm. **)
Friesland									
Terwisscha	02.003	01	36	L	01-12-04				
		02	8	L	03-01-05				
		03	5	L	03-02-05				
		04	2	L	17-03-05				
		05	1	L	04-05-05				
Noord-Bergum	02.004	01	1	L	01-12-04				
		02	ca. 100	L	25-01-05				
Drenthe									
Beilen	03.002	01	10	L	03-08-00	21-06-05	-	26-07-05	
Emmen	03.004	16	1	L	28-10-04	30-08-05			
Overijssel									
Weerselo (Lemselo)	04.020	01	ca 50	L	12-10-01				
Holtten	04.023	01	div.	L	28-07-05				
Gelderland									
Apeldoorn / Eerbeek	05.006	01	1	B	16-08-99	15-12-05		16-01-06	
Apeldoorn (Amersfoortseweg)	05.007	01	1	B	16-08-99				
Apeldoorn (Schalterberg)	05.008	01	1	B	16-08-99				
Oldebroek (Wezep)/Epe	05.009	01	1	B	16-08-99				
Rheden/Rozendaal	05.010	01	1	B	16-08-99				
Hengelo ('t Klooster)	05.011	01	1	B	25-01-01	22-08-05	-	22-09-05	
Elst	05.013	01	1	G	04-06-02	23-05-05	-	23-06-05	
Beuningen	05.014	01	5	G	24-10-02	-	-	02-03-05	I
Heteren	05.016	01	1	G	23-10-03	31-03-05	-	03-05-05	
Neder-Betuwe	05.018	01	1	G	21-12-04				
		02	1	G	02-11-05				
		03	1	G	09-12-05				
Epe	05.020	01	1	W	09-12-05				
Utrecht									
Werkhoven (Houten)	06.003	01	1	G	12-08-04	11-01-05	04-05-05	26-07-05	
Noord-Holland									
Limmen	07.005	01	8	G	25-06-03	11-01-05	-	31-03-05	
Zuid-Holland									
Lexmond	08.010	01	1	L	15-01-04				
Rotterdam (HSL-zuid)	08.011	01	groot aantal	G	11-03-04				
	08.011	02	groot aantal	G	12-03-04				
Dordrecht	08.013	01	groot aantal	G	01-06-04				
Alphen a/d Rijn	08.014	01	1	G	18-03-05				
Noord-Brabant									
Luijksgestel	10.016	06	2	L	18-11-04	02-06-05	-	07-07-05	
Oosterhout	10.023	01	64	L	07-04-99				
		02	1	L	18-11-99				
Budel	10.026	01	86	L	28-02-00				
		02	2	L	26-09-01				
Vierlingsbeek	10.028	01	20	L	23-04-03				
Eindhoven (Vonderkwartier)	10.030	01	1	G	01-08-03	08-08-05	-	14-09-05	
Lith	10.031	01	1	L+G	27-04-04				
Bladel	10.032	01	1	G	24-01-05				
's Hertogenbosch	10.034	01	1	G	15-07-05				
Uden	10.035	01	1	G	16-11-05				
Vinkel	10.036	01	1	L	06-12-05				
Limburg									
Maastricht (Enci)	11.004	01	1	L	10-05-04				

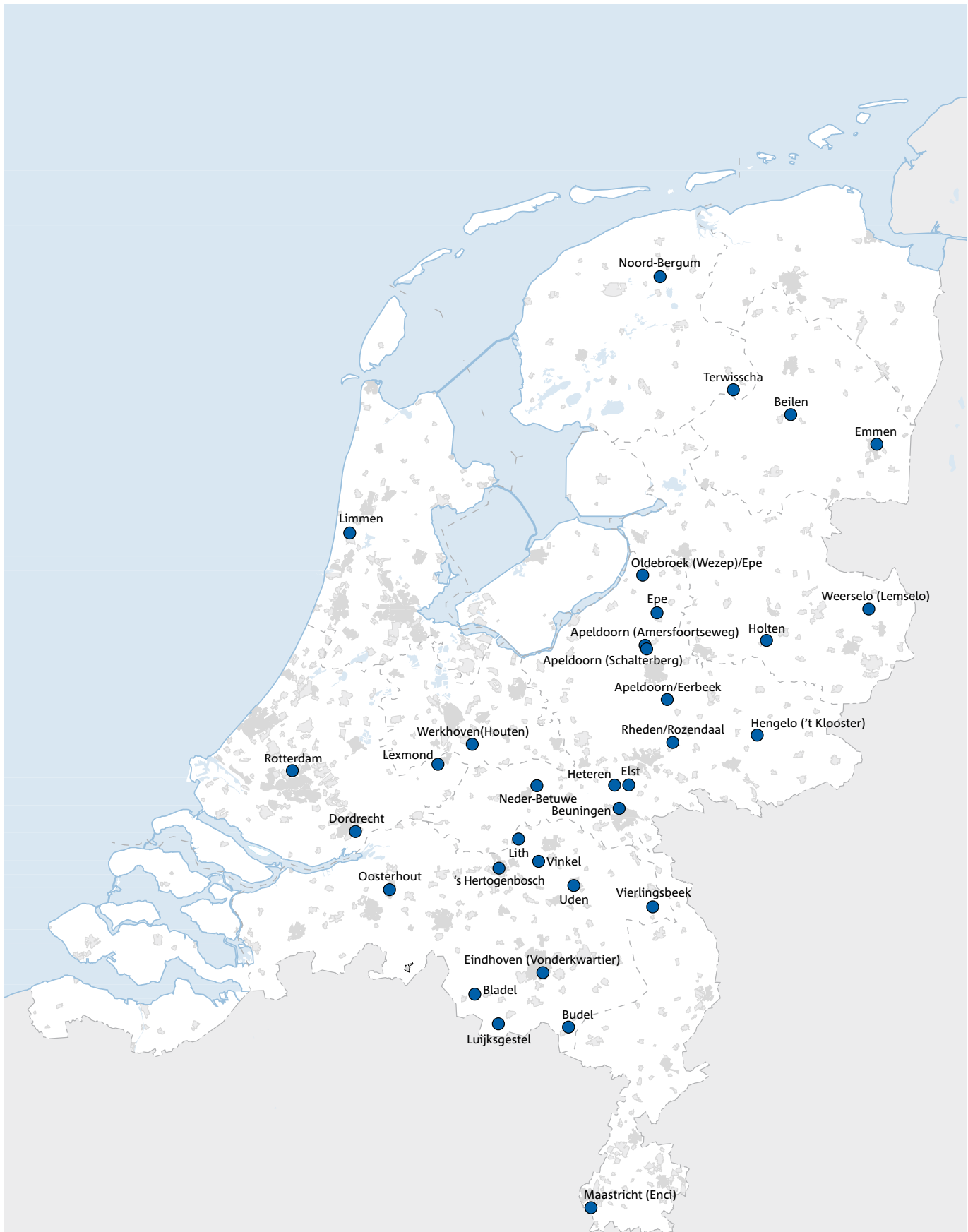
*) Voor een project kunnen meerdere verzoeken om onderzoek ingediend worden door verschillende belanghebbenden.

Binnen een project krijgen verzoeken op volgorde van binnenkomst een nummer.

**) L = Landbouwschade; G = Gebouwschade; W = Wateroverlast; N = Natuurschade; B = Bosschade; S = Sanering.

**) I = Ingetrokken; D= Dossier gesloten.

OVERZICHTSKAART VAN DE PROJECTEN IN 2005.

Commissie van Deskundigen Grondwaterwet

Secretariaat: Herman Gorterstraat 5

Postbus 20021

3502 LA Utrecht

tel: 030-275 66 00

fax: 030-275 69 99